

Szimmetriák

A Filozófiai Vitakör nagykonferenciája
2016. november 11-én

A rendezvénynek az ELTE Matematika Múzeuma adott otthont.

A Múzeum aktív vezetői (**Kabai Sándor** és **Bérczi Szaniszló**) saját munkáikból adtak ízelítőt. Előbbi megemlítette, hogy a természet „nem próbál ki” minden lehetséges változatot. Bérczi *A szimmetriától a sejtautomatáig* címmel az elrejtett rendről, a hierarchiába rendezett szerkezetépítésről, a visszacsatolásról, az alakzatok és műveletek (leképezés) kapcsolatáról, a szétszedem-összerakom elvről beszélt.

Bérczi előadása – ezen tudósítás írójának kezében Bérczi nyelvészetről szóló füzeté látható (Székely Csaba felvétele)

Darvas György, az ELTE óraadó tanára (elméleti fizikus és filozófus, a SZIMMETRION elnöke) a tükrözés, a tükrök világába vezetett be bennünket „*A szimmetriák csodája*” című előadása során. A szimmetria nem csak matematika – szoros kapcsolatban áll az építészettel, a táncsal, a filozófiával is.

Alice csodaországja is pl. egy olyan tükörbirodalom, mely jól szemlélteti azt a másféle viselkedést, amelyet az oda való átlépés során tapasztalhatunk (lásd polarizált fény, a cukormolekulák emészthetősége stb.).

Szó esett a topológiai és az eltolás-szimmetriáról is, no meg Narcissos-ról, aki önmaga tükörképébe lett szerelmes. Ovidius műve (Narcisszosz és Ek-hó) értelmezhető úgy is, mint a kép- és a hang-

hullám visszatükröződésének „vetélkedése”.

Szimmetria (görög) = szün + metriosz = közös (hasonló, azonos) mérték, összemérés

A technika ördöge megtréfálta **Fellner Ákos** filozófus-filmesztétát. Ő Jancsó Miklós kései filmjeivel próbálta megismertetni az érdeklődőket "narráció-filozófiai" megközelítésben – azonban a számítástechnikai kompatibilitás hiánya nem engedte meg, hogy a filmrészleteket (snittek) levetítse. Így kénytelen volt „elmesélni”, mi is történik a Stan és Pan-ra, Hacsek és Sajó-ra emlékeztető figurakettős, Kapa és Pepe segítségével megjelentett nagybetűs Jancsó-(köz)életben.

Fellner Ákos a konferencia után megadta a világhálón megtekinthető snittek linkjeit:

<https://drive.google.com/drive/folders/0ByBd-AVytwFfM2ZBem4yZU9SWUU>

Szűcs Imre kiemelte: a természet a tér-idő-töltés tükrözések adta lehetőségek közül csak az egyik lehetőséget használja. Humorosan fogalmazva ezzel kapcsolatban azt állapíthatjuk meg, hogy „a szimmetria megsértődött”...

Szűcs Imre előadás közben – a háttérben a Matematikai Múzeum szemléltető geometriai alakzatai láthatók (Székely Csaba felvétele)

Vitányi Pál az objektív-szubjektív-absztrakt és a filozófia-vallás-művészet kapcsolatrendszerét elemezte, s az időzavar miatt néhány tanulság leszűrését meghagyta következő előadása témájául¹.

¹ Korunk divatja lett a hermeneutika. Az is megszokottá vált, hogy sokan mások gondolatait értékelik, méltatják (jellemzően a saját alkotás helyett...) Arany János lakonikus rövidséggel reagált, amikor az elemző filozok fantasztikus

Urbán Iván a dinamikus szimmetriára hívta fel figyelmünket.

Záhonyi András a magyar néptáncban megfigyelhető szimmetriákat mutatta be képekben, de kitért a (nép)zene asztroszófiai szimmetriáira is.

A hozzászólók között üdvözölhettük még Fabó Lászlót és feleségét, Bokor Leventét, Detre Csaba özvegyét, Kamillát, Miklóssy Endrét, Gesztesi Albertet, Fáy Árpádot.

Szóba került Wigner Jenő 1976-os előadása (melynek témája a szimmetria volt) és Feynman megközelítése (mely szerint a természeti törvények csak közelítőleg szimmetrikusak).

A Kör tagjai ezen a konferencián megemlékeztek nemrég elhunyt tagtársukról, a „polihisztor” geológusról és eszperantistáról, Dudich Endréről is.

Felolvastak „Ektrópia és pszi” című írásából, melyben a szerző többek között a negentrópia és a pszi-mező fogalmát is tisztázta.

Határkő

A nemzeti rock-ot játszó együttes a tapolcai Loco Club-ban ünnepelte 7. születésnapját.

Több dolog is felkeltette érdeklődésünket az esemény iránt.

Pataki Tamás barátunk (aki a Miskolci Bölcsész Egyesületben szerzett certifikációt) a tapolcai Batsányi Népdalkörben a szólóénekesnő, Füstös Zsuzska irányítása alatt énekel népdalokat, egyházi énekeket.

Az együttes a Kárpátia előzenekaraként már sok helyen (Sümeg, Nagyvázsony, Veszprém, Nagykanizsa, Ópusztaszer, Aggtelek, Siófok, Pécs) ismertté vált hazánkban. A HATÁRKŐ² számai,

analógiákat, intuitív meglátásokat „fedeztek fel” műveiben: „Gondolta a fene...”.

Mi is inkább a természet törvényeinek megismerését, alázatos követését javasoljuk a spekulatív modellgyártás és a bolygónk létét veszélyeztető profithajhászás, környezet-szennyezés helyett!

A Nobel-díjas Prigozsin is a természettel való „Újszövetségről” ír – a gyakorlatban azonban ebből egyelőre semmit nem tapasztalhatunk...

² A mezopotámiai határkövek (kudurru, sumerül NIG.DU vagy BULUG) fontos jelzők a kultúrtörténet tanulmányozói számára – hasonlóan a Kárpát-medencének a Trianoni

melyek többségében a magyarság sorskérdéseivel foglalkoznak, több YouTube felvételen is hallhatóak-láthatóak, pl. Állnak még a határkövek (refrénje: „Magyarország legyen szabad!”), Betyársereg (jelszava: „Ne bánts a magyart!”), Csaba vezér,

Adjátok vissza a hegyeimet!

Neked szól a hegedű.

A Határkő népdalfeldolgozásai (Madárka, madárka; Hej a titkos szerelem /Magyarbódról/; Lovamat megkötöm) is nagy sikert arattak – idősek és fiatalok egyaránt lelkesen együtt énekeltek a két szólistával (Füstös Zsuzskával és Soltis Lehellel) a dalszövegeket.

Az együttes slágerei foglalkoznak az I. és II. Bécsi döntéssel, Trianonnal (Kárpátalja, Felvidék, Erdély és Partium, Muravidék, Órvidék, Vajdaság sorsával) is. Egyik legszebb imánk, a „Hiszek egy Istenben...” is felhangzott a koncert során.

Javasoljuk, hogy a Pozsonyi csatáról, W. Wilson elnök magyarellenes kijelentéséről, a tudományos, művészeti és egyházi életben teljesen elmaradt „rendszerátjáról”, 1956-os cserbenhagyásunk-

békediktátum miatt „áthelyezett” határköveihez, melyek a mai magyar iskolákban nem megfelelően tanított történelmi eseményekre emlékeztetik fiataljainkat.

ESEMÉNYEK

ról, a sajnos ma is élő korrupcióról és „urambátyám-rendszerről” is írjanak majd dalt!

A 2016. november 26-i koncerten az előzenekar a zalaegerszegi Turán volt. A kevésbé a dallamra s inkább a ritmusra építkező, igazán mozgásra lelkesítő zenéjük sokakat táncrea készítetett.

A születésnapi plakát

A jubileumi koncertről az együttes Facebook oldalán (elérhetősége: *Határkő*) számos további felvétel látható-hallható. A két koncert remekül sikerült hangtechnikus közreműködése nélkül is³.

Fotók: Tóth Alex, Fehér Fatima

³ A koncerteken az akusztikus – erősítés nélküli – dobhoz szokás beállítani az erősítőket. Úgy látjuk, hogy érdemes lenne beruházni az erősítő rendszer fejlesztésébe – a Turán esetében pl. így el lehetne érni, hogy a szöveget ne csak az első sorokban állók-táncolók értsék.

A központilag vezérelt hangosítással az énekesek hangja is jobban kiemelhető lesz, s nem fogják elnyomni az erősítővel megsegített hangszerek.

Szathmáry Király Hanna keleti gyűjteményének kiállítása Felsőzsolcán a Városi Művelődési Intézetben

2017. szeptember 23-án 14:00-kor nyitották meg az ismert műgyűjtő keleti tárgyainak kiállítását

A város felkészült az értékes tárgyak befogadására és szakszerű installációt biztosított: szép, új, jól zárható tárlókat célszerű megvilágítást. Indiai, kínai, japán, afganisztáni műkincsek láthatók, használati és kultikus tárgyak, egy régi török szőnyeg és egy különlegesen finom szövettű textilja. Aranyhímzésű selyem, brokát és bársony ruhák. Szathmáry Király Hanna korábban jelentős számú és értékű tárgyat adományozott a Magyar Földrajzi Múzeumnak, most ezeket a Múzeum a kiállítás idejére kölcsönadta.

Nádi Gyula a város alpolgármestere, Mezei Mariann az intézmény vezetője és Putz József tanár, iskolaigazgató a Szathmáry Király Ádám társaság elnöke nyitotta meg és Szathmáry Király Hanna ismertette a kiállítást.

Kiosztották a pár éve alapított Szathmáry Király Erzsébet díjat, melyet idén e sorok írója vett át örömmel és ezúttal is köszöni az adományozóknak.

Felsőzsolcán Bárczy kastély néven ismerik azt az épületegyüttest amely a város kulturális centruma. Megtekinthető a földszinti kiállítóteremben a várostörténeti kiállítás, amely érdekes történeti múltat tár fel és sok, ritkaság számba menő tárgyat mutat be.

Érdeemes egy délutánt Felsőzsolcán tölteni, mert még belefér az időbe egy kispörkölt a messze földön híres Csárdában, melynek különtermében PhS Pataki János festőművész bizarr freskóin ámuldozhat és derülhet, esetleg magára ismerhet, pironkodhat is a kedves látogató.

(Szerk.)